Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry:n lausunto valtiovarainvaliokunnalle

Asia: HE 2/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2022 lisätalousarvioksi

KULTA ry: koronatuet tukevat työllisyyttä

Tiivistelmä lausunnosta: Kulttuuri- ja taidealan koronatuilla on työllistävä vaikutus alan työnantajien pystyessä välttämään lomautuksia ja palkkaamaan freelancereita. Koko luovan alan ekosysteemin kannalta olennaista on, että OKM:n ja TEM:n tuet yhdessä muodostavat kokonaisuuden, joka auttaa alan toimijoita kriisin yli ja mahdollistaa kulttuurin ja taiteen tarjoamisen jatkossa. Nyt kokonaisuudesta puuttuu tapahtumatakuu, joten riski kesän kulttuuritapahtumien peruuntumisesta on edelleen suuri.

Kulttuuritapahtumilla on merkittävä aluetalousvaikutus

Hallitus esittää rajoitustoimien vaikutusten lieventämiseksi 28,2 miljoonan euron lisämäärärahaa yhteisöillä eli alan työnantajille, joista monet ovat kuntien kulttuuripalvelujen tuottajia. Summa perustuu alan toimijoiden tulonmenetyksiin. Lisämäärärahalla on työllistävä vaikutus. Niiden avulla vältetään lomautuksia ja palkataan freelancereita.

Julkisuudessa on oikeutetusti korostunut hallituksen koronatoimien vaikutuksia arvioidessa kulttuurialan taloudellisen ahdingon näkökulma, sillä tulonmenetykset ovat miljardiluokkaa. On kuitenkin hyvä huomata, että esimerkiksi elokuvateattereiden konkursseja ei ole nähty, juurikin julkisten tukien ansiosta.

Aikaisempiin koronatukiin verrattuna OKM ja TEM ovat tällä kertaa pyrkineet selkeärajaisempaan työnjakoon. Koska vielä ei tiedetä, miten tuet täsmälleen kohdentuvat, on vaikea sanoa jääkö esimerkiksi sellaisia rytmimusiikin alan kaupallisia toimijoita väliinputoajaksi, jotka eivät tavallisesti kuulu julkisen tuen piiriin, mutta jotka ovat olennainen osa musiikin kenttää.

Kulttuuritapahtumat, kuten muutkin tapahtumat, odottavat tietoa tapahtumatakuusta. KULTA ry pyytää valtiovarainvaliokuntaa lausumalla kiirehtimään tapahtumatakuun valmistelua. Vireä festivaalikesä olisi myös aluetaloudelle ja koko palveluelinkeinolle tärkeä piristysruiske. Esimerkiksi Pori Jazzin välitön tulo Satakunnan alueelle on vuonna 2018 ollut 19,6 miljoonaa euroa.

Kulttuuri ja luovat alat työllistää

Luovat alat muodostavat Suomessa ekosysteemin, jossa bisnes ja kirjaston kaltaiset maksuttomat palvelut ja musiikkioppilaitosten kaltaiset julkisesti tuetut palvelut muodostavat toisistaan riippuvaisen kokonaisuuden, jossa myös pienituloisilla on mahdollisuus nauttia kulttuurista ja hakeutua ammattilaisiksi.

Kulttuuri ja luovat alat ovat työvoimavaltaisia. Neljäsosa alan työllisistä on yrittäjiä. KULTA ry ei tiedä, mihin täsmälleen perustuu hallituksen esityksen summa Taiteen edistämiskeskuksen kautta jaettavista tuista. On kuitenkin ilmiselvää, että alan ammattilaisten taloudellinen ahdinko on riipaiseva koronarajoitusten ja -sulkujen vuoksi ja kaikki tukieurot tarpeen.

On koko Suomen etu, että luovat alat kaikilta osiltaan saadaan jaloilleen: alan harrastajamäärät uuteen nousuun, maksava yleisö iloisin mielin paikalle ja artistit maailmalle menestymään. Kulttuuriala työllistää suoraan 80 000 työntekijää ja välillisesti 48 000 työntekijää. Kulttuurialan palkkasumma on kokonaisuudessaan 5,3 miljardia euroa. Kulttuurialojen tuotos on vuodessa 14 miljardia euroa – tämä summa pitää siis sisällään myös maksuttomien kulttuuripalvelujen tuotoksen, ei vain markkinatuotosta. Kotitaloudet käyttävät omia rahojaan kulttuuriin 6,4 miljardia euroa vuodessa. Kulttuuri siis tuottaa millä tahansa mittarilla enemmän kuin valtio sitä rahoittaa.

Helsingissä 10.2.2022

Rosa Meriläinen
pääsihteeri